

Grund af, at et skjønsomt og billigt Valg mellem Ansøgerne ikke var foretaget. Jeg forstaaer overhovedet ikke, hvorledes den høitærede Minister kan tage imod en Indstilling af en Kaldsberettiget paa det Grundlag, at Vedkommende ikke har gjort et skjønsomt og billigt Valg mellem Ansøgerne; thi der staar ikke et eneste Ord derom i Loven. Vedkommende har ikke at gjøre Andet end at indstille Lre, men forsaavidt ingen af disse Lre findes at være skiftet eller værdig til Embedet, skulle visse Eventualiteter indtræde. — Jeg kan ikke se rettere, end at man ikke kan gjøre sig noget Haab om nogenstunde paany at fravryste Kommunene den en Gang truene Afgjørelse med Hensyn til disse Sager, thi det vil ikke lykkes hverken ad administrativ eller ad Lovgivningens Vej. Man har i det daglige Liv fornummet omkring i Landet, at man i denne Valgret har vundet et gyldent Palladium til at værne om den Undervisning og den Omgang, man søger for sine Børn. Dette skal man ikke paa nogen Maade fravryste os, og det forekommer mig, at ethvert Forsøg derpaa, selv om det er af en mere undskyldelig Bestaafenhed end det foreliggende Tilfælde, bør paa det Bestemteste tilbagevises som Noget i og for sig uberettiget, og som desuden, dersom det kunde lykkes, vilde føre til meget uheldige Forhold. Det synes mig, at den hele Sag, set fra Kirke- og Uddannelsingsministerens Stæde, naar man drifter sig til at sætte sig i hans Sted, foreligger som en hel Del uforstaaelig, og at det Hele ser ud som en Misforstaaelse lige fra Begyndelsen til Slutningen. Jeg kan ikke Andet end inderlig og alvorlig ønske, at den [Slags] Misforstaaelse ingenstunde oftere maa opstaa, og forsaavidt intet Andet kommer til at foreligge, skal jeg derfor stemme for den foreslaaede Dagsorden.

Brix: Jeg tror ikke, at der er nogen Anledning til at se Sagen i et saa storartet Lys, som den erede sidste Taler gjorde. Jeg tror virkelig ikke, der er nogen Tendents til at ville angribe den Ret, som Kommunerne have til at gjøre Indstilling om, hvem de ønske til Skolelærere. Jeg har i det Mindste ikke set noget Sted, at man har villet berøve dem denne Ret, saa længe den gjælder. Jeg har vel set, at der har fundet flere Misligheder Sted derved, og der er ogsaa fra flere Sider kommet Forslag til at forandre den. Jeg for mit Vedkommende har selv været med til at ville gjøre Forslag i den Henseende, da Skoleloven i sin Tid blev forelagt, idet jeg fandt, at det vilde være heldigere, om det var Skolebestyrelsens Familiefædre, der indstillede, i Stedet for som nu Sogneraadet. Man har Exempler paa, at Sogneraadet har indstillet Folk, som selv de, der vare mest interesserede i at faae en bestemt Skolelærer, have været meget imod, og hvor netop Sogneraadet har taget meget lidt Hensyn til Sa-

milfædrenes Ønske, altsaa netop til dem, hvem Sagen dog efter de Herrer's Anskuelse nærmest ligger paa Hjerte; saa just at betragte Loven som et saadant Palladium, man ikke maatte røre ved, det tror jeg, der ingen Anledning er til. Det Spørgsmaal, her foreligger, er en forskjellig Opfattelse af Direktionens Ret og Kommunens Pligt. Det forekommer mig, at de Herrer der befinde sig i en Misforstaaelse; thi det, der først og fremmest skal gøres, er, at der skal indstilles Lre, dermed kan fornødtvis ikke menes tre aldeles uberettigede Personer. Min erede Nabo (Rimestad) nævnte Looarsbørn, det var naturligvis kun for at fremstille Sagen paradogalt; men naar man vil fortolke Loven, saaledes som de Herrer søge at gjøre gjældende, saa maa man kunne indstille Folk, som ikke ere berettigede til at søge Skolelærerembeder; men saa er der ingen rigtig Indstilling. Der skal indstilles Lre, men den Betingelse, der først og fremmest maa fordres, er at den indstiller Lre, som have de Kvalifikationer, som Loven fordrer. Naar Sogneraadet gjør sig skyldig i Brud derpaa, er selve Indstillingen ugyldig, og saa kan man ikke sige, at Direktionen er forpligtet til at vælge den af de Indstillede, som har de fornødne Kvalifikationer, idet man støtter sig til den Bestemmelse i Loven: „naar Ingen findes skiftet og værdig til dette Embede“; thi det er en Bestemmelse, som først kommer bag efter. Naar der er indstillet Lre, som have de nødvendige ydre Kvalifikationer, kan Direktionen endda kassere denne Indstilling, naar ingen af Ansøgerne er skiftet eller værdig, da kommer denne Bestemmelse til sin Ret; men det første Punkt, der skal afgjøres, er, om Indstillingen er i den Form og under de Betingelser, som Loven fordrer, nemlig at de Vedkommende ere kvalificerede til at søge Embedet. Nu staar jeg indvunden de Herrer, at den Skrivelse, som Skoledirektionen har sendt tilbage, er noget uheldig affattet og giver Anledning til en vis Misforstaaelse, idet den taler om et skjønsomt Valg, som Intet har med dette Spørgsmaal at gjøre. Højs Skoledirektionen havde holdt sig ganske simpelt til, hvad der forelaa, sendt Ansøgningerne tilbage til Sogneraadet og forlangt en ny Indstilling — thi Indstillingen er en Helhed — altsaa gjort Fordring paa en ny Indstilling, hvor den Saadanne, der skønnes at have de nødvendige Kvalifikationer, optoges, saa var Direktionen i sin fulde Ret og saa vilde Sogneraadet simpelt hen kunne have udeladt den Mand, hvorom Striden var, og indstillet de andre to tilligend en ny Lre, der vilde da ingen Indvendig kunne gøres imod Indstillingen. Derfor fin jeg vel være med til at beklage det Svar, som Direktionen har givet, men ingenlunde være ved til at erklære Direktionens Fremgangsmaal for uberettiget; thi den har fandelig Ret i det Punkt, at Indstillingen ikke har opfyldt den Betingelse, som Indstillingen maa have. Jeg ser ders ikke, hvorledes en Ind-